

Lausunto Itä-Suomen aluehallintovirastolle / Jänneniemen vedenottamo / vedenottolupa / huuhteluvesien johtaminen Juurusvesi / purkuputki

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen
Alueellinen ympäristönsuojelu

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 14.10.2019 mennessä Kuopion ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Kuopion Vesi Liikelaitoksen pohjaveden ja teko-pohjaveden ottamista Jänneniemen vedenottamosta koskevan luvan lupamääräysten muuttamisesta ja purkuputken sijoittamisesta Juurusveteen. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 28.10.2019 saakka.

Esitys

Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta, joka toimii sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena että kunnan terveydensuojeluviranomaisena antaa Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesilain mukaisesta lupahakemuksesta seuraavan lausunnon Itä-Suomen aluehallintovirastolle.

Yleistä

Kuopion Vedellä on voimassa oleva Itä-Suomen ympäristöviraston myöntämä vedenottolupa Jänneniemen vedenottamolle (nro 25/03/3), jota korkein hallinto-oikeus on muuttanut päätöksellään (Dnro 1377/04). Kuopion Vesi Liikelaitos hakee vedenottoluvan muutosta voimassa olevaan vedenottolupaan rauta- ja mangaanisuodattimien huuhteluvesien johtamiseksi Juurusveteen ja lisäksi lupaa purkuputken sijoittamiseksi Juurusveteen. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuonna 2020. Hakemus ja siihen liittyvät liitteet ovat luettavissa Aluehallintoviraston Lupa-tietopalvelussa osoitteessa https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=1654843

Tällä hetkellä vedenottamon rauta- ja mangaanisuodattimien huuhteluedet imeytetään maaperään Dynasand-hiekkasuodatuksen jälkeen. Hakijan mukaan huuhteluvesien imeytyminen maaperään on kuitenkin heikentynyt, sillä rauta- ja mangaanisakka on kyllästänyt huuhtelualtaiden pohjan huolimatta säännöllisestä altaiden pohjan kuorinnasta. Tämän takia Kuopion Vesi Liikelaitos hakee lupaa johtaa rauta- ja mangaanisuodattimien huuhteluedet huuhteluvesialtaiden ja Dynasand-käsittelyn jälkeen Juurusveden Pelonsalmeen noin 180 metrin etäisyydelle rantaviivasta syvänteen reunaan noin 5,9 metrin syvyyteen. Huolto- ja poikkeustilanteissa huuhteluedet johdettaisiin Juurusveteen ilman Dynasand-käsittelyä.

Hakemuksen mukaan huuhteluedet johdetaan vesistön kannalta edulliseen paikkaan, jossa huuhteluedet laimenevat tehokkaasti ja raudan ja mangaanin sitoutuessa humusainekseen muodostuva sakka laskeutuu laajalle syvänteen alueelle. Purkuputken sijoittamisesta ja huuhteluvesien johtamisesta Juurusveteen ei hakijan mukaan aiheudu pysyvää haittaa tai vahinkoa vesistölle, kalastukselle eikä alueen virkistyskäytölle.

Purkuvesistö

Huuhteluvedet on tarkoitus johtaa Vuoksen vesistöalueella sijaitsevaan Juurusveden Pelonsalmeen. Pelonsalmeen huuhteluvesien suunniteltuun purku-kohtaan kulkeutuu vesiä Jänneniemen eteläpuolelta Pohjanlammesta ja Jännevedestä. Maa-alueelta valumavesiä vesistöön tulee pääasiassa seka- ja havumetsistä sekä pelloilta. Jänneniemen pohjavesialuetta ympäröivien vesistöjen virtausolosuhteista laaditun selvityksen mukaan päävirtaus Juurusvedellä kulkee järvaltaan läpi idästä länteen kääntyen Jännevirrassa suoraan etelään.

Juurusvesi luetaan kuuluvaksi suuriin humusjärviin. Järven ekologinen tila on vuonna 2016 luokiteltu hyväksi. Jänneniemen vedenottamon läheisyydessä on kolme vedenlaadun seurantapistettä. Vesistön happitilanne on seuranta-jaksolla 2012 - 2018 ollut hyvä tai tyydyttävä. Veden keskimääräinen fosforipitoisuus on 18 µg/l, joka viittaa lievään rehevyyteen. Vedessä on paljon humusta. Rautapitoisuus vedessä on tyypillinen humusvesille (ka: 481 µg/l). Hapellisessa ympäristössä mangaanipitoisuus on tyypillisen alhainen (ka: 25µg/l).

Lausunto

Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan kanta on, että hakijan esittämä vaihtoehto huuhteluvesien käsittelystä Dynasand-hiekkasuodatuksella ja purkaminen syvännealueen reunaan on paras hakemuksessa käsitellyistä vaihtoehdoista. Lautakunta kuitenkin huomauttaa, että hakemuksessa ei ole verrattu keskenään huuhteluvesien johtamisesta vesistöön tulevia vaikutuksia tällä hetkellä käytössä olevan maasuodatuksen aiheuttamiin vaikutuksiin.

Hankkeen vesistövaikutusten arviointi on melko suppea ja tiedot vesistöön johdettavan veden laadusta perustuvat vähäisiin näytemääriin, mikä hakemuksessakin on todettu. Raudalle ja mangaanille ei ole määritetty pintaveden ympäristölaatunormeja Suomessa. Juomavedessä korkeiden mangaanipitoisuuksien (yli 100 µg/l) on todettu vaikuttavan haitallisesti keskushermostoon. Sekä rautaa että mangaania esiintyy järivedessä luonnostaan pieninä pitoisuuksina.

Hakijan esittämältä purkupaikalta vesien virtaussuunta on kohti Juurusvettä, ja hakemuksessa arvioidaan, että vesistöön johdettavien huuhteluvesien sisältämä rauta ja mangaani laimenevat tehokkaasti laajalle alueelle. Arvioon sisältyy kuitenkin paljon oletuksia. Todennäköisesti ainakin osa huuhteluvesien sisältämästä raudasta ja mangaanista tulee kertymään purkupaikan pohjalietteeseen. Vesistövaikutusten arvioinnissa ei kuitenkaan ole käsitelty kasvavan mangaanipitoisuuden vaikutusta purkualueen lähivesiin ja eliöstöön. Lisäksi huuhteluvesien sisältämien ravinteiden (fosfori 230 µg/l ja fosfaattifosfori 10 µg/l) mahdollista paikallista rehevöittävää vaikutusta ei ole käsitelty.

Hakemuksessa esitetään, että huolto ja poikkeustilanteissa huuhteluvedet johdettaisiin Juurusvedeen ilman Dynasand-käsittelyä. Lautakunnan kanta on, että tämän tulisi olla mahdollista yllättävissä poikkeustilanteissa, mutta laitteiston huollon yhteydessä vedet tulisi kerätä paikalla jo valmiiksi oleviin laskeutusaltaisiin ja käsitellä Dynasand-hiekkasuodatuksella ennen laskemista vesistöön, vesistöön tulevan kuormituksen pienentämiseksi.

Viiteaineisto

- * 4832/2019 Hakemussuunnitelma Jänneniemi
- * 4832/2019 Sijaintikartta

24.10.2019

73 §

Valmistelija
Anniina Le Tortorec puh. +358 44 718 2143
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen
Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Merkitään, että ympäristönsuojelusuunnittelija Anniina Le Tortorec poistui kokouksesta tämän asiakohdan käsittelyn jälkeen.

